

Bemærkninger til lovforslaget.

Siden slutningen af 1930'erne har man flere gange været inde på spørgsmålet om en revision af loven af 6. maj 1921 om retsforholdet mellem husbond og medhjælpere (medhjælperloven). Således fik den landarbejderkommission, som statsministeriet nedsatte i 1938, bl. a. til opgave at overveje, hvorvidt der burde foretages ændringer i loven, og kommissionen fremkom i 1940 med en betænkning, der indeholdt et fuldstændigt udkast til en ny medhjælperlov. Husassistentkommissionen, der afgav betænkning i 1943, havde ligeledes opmærksomheden henvendt på medhjælperloven og fremkom med forslag om forskellige ændringer i denne. Senere har bl. a. også ungdomskommissionen beskæftiget sig med spørgsmålet om ændringer af visse af medhjælperlovens bestemmelser.

Regeringen er af den opfattelse, at tiden nu er inde til — særlig på grundlag af de nævnte kommissioners overvejelser og forslag — at søge gennemført en revision af denne lovgivning. Herved har man navnlig taget i betragtning, at almindelige sociale synspunkter — hensynet til at beskytte navnlig de yngre medhjælpere — kan tale for en revision af loven, og sådanne hensyn ligger i virkeligheden til grund for størstedelen af landarbejderkommissionens og husassistentkommissionens ændringsforslag, og det samme gælder også de senere fra anden side fremsatte forslag. På baggrund af det omtalte beskyttelsessynspunkt må bl. a. ses forslagene om skærpelse af reglerne om værelsets indretning og udstyr (§§ 8 og 33), om adgangen til at indbringe tvivlsspørgsmål om, hvorvidt et værelse opfylder lovens forskrifter, for det stedlige arbejdstilsyn (§§ 9 og 33) og om medhjælperens arbejdstid (§ 19).

Foruden socialt betonedede bestemmelser indeholder den gældende lov også en række regler af almindelig retlig karakter for arbejdsforholdet, hvilke bestemmelser i et vist omfang tiltrænger en ajourføring. Der kan herved anføres bestemmelserne om erstatning (§§ 23, 30 og 31), om medhjælperens ret til at undlade at tiltræde tjenesten (§ 26), om arbejdsgiverens ret til at nægte at modtage medhjælperen i tjenesten (§ 29) samt om parternes adgang til at ophæve arbejdsforholdet (§§ 27 og 30).

Da der herefter vil blive tale om adskillige ændringer i medhjælperlovens bestemmelser, har man anset det for mest praktisk at udarbejde forslaget som en ny lov, der i første række tager sigte på at beskytte medhjælpere under 18 år.

Den gældende lov giver i kapitel 1 regler for for-

holdet mellem husbond og medhjælpere under 18 år, hvilke regler ikke kan fraviges til ugunst for medhjælperen. I kapitel 2 fastsættes, at forholdet mellem husbond og medhjælpere over 18 år — bortset fra nogle få bestemmelser — beror på parternes overenskomst, men at reglerne i kapitel 1 kommer til anvendelse, såfremt der ikke er truffet afvigende aftale.

Det foreliggende forslag bibeholder denne systematik. For så vidt angår medhjælpere over 18 år (forslagets kap. 3), beror retsforholdet efter forslaget principielt på parternes aftale, men det bestemmes, at en række af de socialt betonedede beskyttelsesbestemmelser, der i kap. 2 er fastsat, for så vidt angår medhjælpere under 18 år, også skal gælde for medhjælpere over 18 år. Der er på dette område sket en udvidelse, jfr. nærmere bemærkningerne til forslagens § 33. Retsforholdet mellem parterne må i øvrigt — bortset fra en særlig bestemmelse om medhjælperens aftjening af værnepligt — bedømmes efter dansk rets almindelige regler.

Det skal anføres, at antallet af mandlige og kvindelige medhjælpere under 18 år i 1960 udgjorde omkring 35 000 af et samlet antal på omkring 110 000.

Til de enkelte bestemmelser bemærkes:

ad § 1.

Der findes ikke i den gældende lovgivning nogen definition af medhjælperbegrebet, men der har gennem domspraksis fundet en afgrænsning sted af, hvem der må anses for medhjælpere under den gældende lov. Dels ud fra det i indledningen til bemærkningerne anførte, hvorefter lovforslaget i første række tilsigter at beskytte medhjælpere under 18 år, dels fordi beskyttelsesbehovet blandt disse atter er stærkest for dem, der bor ude, og ikke har samme adgang til støtte fra forældre eller andre slægtninge som de hjemmeboende, har man fundet det rigtigst i loven at fastslå, at kun de medhjælpere, der udfører visse arbejder, og som tillige modtager kost og logi hos arbejdsgiveren som en del af lønnen, er omfattet af loven.

ad § 2.

Paragraffen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 1.

ad § 3.

Paragraffen er ny.

Både landarbejderkommissionen og husassistentkommissionen ønskede gennemført en ubetinget